KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 30.8.2019 r.
COM(2019) 405 final

2019/0184 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy między Unią Europejską a Republiką Białorusi o ułatwieniach w wydawaniu wiz

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

W kontekście szczytu Partnerstwa Wschodniego w maju 2009 r. UE potwierdziła swoje polityczne poparcie dla pełnej liberalizacji systemu wizowego w bezpiecznym środowisku oraz dla promowania mobilności poprzez zawarcie umów o ułatwieniach wizowych i readmisji z państwami Partnerstwa Wschodniego. Według uzgodnionego przez państwa członkowskie w grudniu 2005 r. na szczeblu Komitetu Stałych Przedstawicieli (COREPER) wspólnego podejścia w sprawie wypracowania polityki UE dotyczącej ułatwień wizowych w przypadku braku umowy o readmisji umowa o ułatwieniach wizowych nie zostałaby zawarta.

Na tej podstawie w dniu 12 listopada 2010 r. Komisja przedstawiła Radzie zalecenie w celu uzyskania wytycznych do negocjowania z Republiką Białorusi umów dotyczących, odpowiednio, ułatwień w wydawaniu wiz krótkoterminowych i readmisji osób przebywających nielegalnie.

Po udzieleniu przez Radę upoważnienia w dniu 28 lutego 2011 r.[1] negocjacje z Republiką Białorusi rozpoczęły się oficjalnie w Brukseli w dniu 12 czerwca 2014 r.

Pięć kolejnych rund negocjacji odbyło się w dniach: 24 listopada 2014 r. w Mińsku, 12 marca 2015 r. w Brukseli, 20 czerwca 2017 r. w Mińsku, 11 października 2018 r. i 26 marca 2019 r. w Brukseli. W dniu 17 czerwca 2019 r. główni negocjatorzy parafowali tekst umowy za pośrednictwem poczty elektronicznej.

W międzyczasie Białoruś, Unia Europejska i siedem uczestniczących państw członkowskich (Bułgaria, Rumunia, Litwa, Polska, Węgry, Finlandia i Łotwa) podpisały w dniu 13 października 2016 r. wspólną deklarację w sprawie partnerstwa na rzecz mobilności.

Od dnia 12 lutego 2017 r. obywatele Unii Europejskiej są zwolnieni z obowiązku wizowego w odniesieniu do wjazdu i pobytu na terytorium Republiki Białorusi przez okres nieprzekraczający 5 dni, pod warunkiem że przekraczają granicę w międzynarodowym porcie lotniczym w Mińsku. W dniu 24 lipca 2018 r. ten okres pobytu bezwizowego przedłużono do 30 dni na tych samych warunkach. W przypadku okresów pobytu przekraczających 30 dni i nie dłuższych niż 90 dni (w ciągu każdego 180-dniowego okresu) umowa będzie obowiązywać na zasadzie wzajemności.

Na wszystkich etapach negocjacji we właściwych grupach roboczych Rady systematycznie informowano państwa członkowskie o przebiegu negocjacji i zasięgano ich opinii. Ostateczny projekt tekstu umowy został przekazany Grupie Roboczej ds. Wiz, która zasadniczo poparła go w drodze procedury milczącej zgody w dniu 5 kwietnia 2019 r.

W dniu 17 kwietnia 2019 r., pismem wysłanym przez dyrektora generalnego DG ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych do przewodniczącego Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, poinformowano Parlament Europejski o zakończeniu negocjacji w sprawie umowy o ułatwieniach wizowych i umowy o readmisji. Do pisma załączono projekty obu umów.

[1] W dniu 2 marca 2015 r. Rada zmieniła wytyczne negocjacyjne, aby wprowadzić możliwość zawieszenia zwolnienia z obowiązku wizowego w odniesieniu do wiz dyplomatycznych również z innych przyczyn niż określone w standardowych postanowieniach dotyczących zawieszenia, np. ze względu na kwestie dotyczące praw człowieka i demokracji oraz ze względu na nadużywanie tego zwolnienia.

Decyzja w sprawie zawarcia umowy, której dotyczy wniosek, zawiera konieczne ustalenia wewnętrzne dotyczące jej praktycznego stosowania. Określa się w niej w szczególności, że Komisja, wspomagana przez ekspertów z państw członkowskich, reprezentuje Unię we Wspólnym Komitecie ds. Ułatwień w Wydawaniu Wiz ustanowionym na mocy art. 12 umowy.

Dołączony wniosek stanowi instrument prawny pozwalający na zawarcie umowy. Rada podejmie decyzję w tej sprawie kwalifikowaną większością głosów.

2. CEL I TREŚĆ UMOWY

Celem umowy między Unią Europejską a Republiką Białorusi o ułatwieniach w wydawaniu wiz (zwanej dalej „umową") jest wprowadzenie, na zasadzie wzajemności, ułatwień w wydawaniu wiz obywatelom Unii i Białorusi planującym pobyt nie dłuższy niż 90 dni w ciągu każdego 180-dniowego okresu.

Komisja uważa, że cele wyznaczone przez Radę w jej wytycznych negocjacyjnych zostały osiągnięte i że projekt umowy może zostać przyjęty przez Unię.

Ostateczną treść umowy można podsumować w następujący sposób:

– decyzję w sprawie wydania wizy trzeba będzie zasadniczo podjąć w ciągu 10 dni kalendarzowych, niezależnie od kategorii wnioskodawców. W razie konieczności przeprowadzenia dokładniejszej analizy okres ten można przedłużyć do 30 dni kalendarzowych. W nagłych przypadkach termin podjęcia decyzji można skrócić do dwóch dni roboczych lub mniej. Osoby ubiegające się o wizę mogą odbyć spotkanie w celu złożenia wniosku z reguły w ciągu dwóch tygodni od dnia, w którym zażądano spotkania, zaś w przypadkach nagłych mogą złożyć wniosek niezwłocznie lub bez umówionego spotkania;

– wysokość opłaty za rozpatrzenie wniosku wizowego złożonego przez obywatela Unii Europejskiej lub Republiki Białorusi ustala się jako 35 EUR. Opłata ta będzie pobierana od wszystkich osób ubiegających się o wizę. Ponadto następujące kategorie osób będą całkowicie zwolnione z opłaty wizowej: dzieci poniżej 12 roku życia, osoby niepełnosprawne, bliscy krewni, członkowie oficjalnych delegacji uczestniczący w działaniach rządu, uczniowie, studenci i studenci podyplomowi, przedstawiciele organizacji społeczeństwa obywatelskiego, przypadki humanitarne oraz uczestnicy imprez naukowych, kulturalnych, artystycznych i sportowych;

– jeżeli strony zdecydują się współpracować z zewnętrznym usługodawcą w zakresie m.in. przyjmowania wniosków wizowych, opłata uiszczana na rzecz tego usługodawcy zewnętrznego nie może przekraczać 30 EUR. Możliwość składania wniosków przez obywateli stron bezpośrednio w konsulatach zostaje utrzymana w miarę możliwości, np. gdy konsulaty mają wystarczającą liczbę pracowników, aby podołać związanemu z tym nakładem pracy i jednocześnie wypełniać obowiązki wynikające z umowy;

– uproszczono formalności dotyczące udokumentowania celu podróży w odniesieniu do następujących kategorii osób ubiegających się o wizę: bliscy krewni, przedsiębiorcy, członkowie oficjalnych delegacji, uczniowie, studenci i studenci podyplomowi, uczestnicy imprez naukowych, kulturalnych oraz sportowych, dziennikarze, osoby biorące udział w pogrzebach wojskowych i cywilnych (w tym krewni), przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, przedstawiciele wolnych zawodów biorący udział w międzynarodowych wystawach, konferencjach, sympozjach, seminariach lub innych podobnych imprezach, kierowcy przewożący ładunki w ruchu międzynarodowym oraz świadczący usługi transportu pasażerskiego, uczestnicy oficjalnych programów wymiany miast partnerskich, osoby wyjeżdżające z powodów zdrowotnych, uczestnicy międzynarodowych imprez

sportowych, członkowie załóg pociągów, wagonów chłodniczych i lokomotyw oraz uczestnicy oficjalnych programów współpracy transgranicznej UE. Od osób należących do wyżej wymienionych kategorii jako uzasadnienia celu podróży można wymagać jedynie dokumentów wymienionych w umowie. Co do zasady nie wymaga się żadnego innego uzasadnienia, zaproszenia ani zatwierdzenia przewidzianego w przepisach prawnych państw członkowskich lub Republiki Białorusi;

– dla następujących kategorii osób uproszczono również zasady wydawania wiz wielokrotnego wjazdu:

a) w przypadku członków rządów krajowych i regionalnych, posłów do parlamentu i sędziów, stałych członków oficjalnych delegacji, jak również małżonków i dzieci odwiedzających obywateli Unii Europejskiej legalnie zamieszkujących na terytorium Białorusi lub obywateli Republiki Białorusi legalnie zamieszkujących w państwach członkowskich, lub obywateli UE zamieszkujących na terytorium państwa członkowskiego, którego są obywatelami, lub obywateli Republiki Białorusi zamieszkujących na terytorium Białorusi: wizy wielokrotnego wjazdu o okresie ważności 5 lat (lub krótszym, gdy zamiar regularnego podróżowania jest wyraźnie ograniczony do krótszego okresu, np. w przypadku gdy okres kadencji lub zezwolenia na legalny pobyt takich osób jest krótszy);

b) uczestnicy programów naukowych, kulturalnych, oficjalnych programów wymiany lub programów transgranicznych, uczestnicy międzynarodowych imprez sportowych, dziennikarze, studenci, członkowie oficjalnych delegacji, przedstawiciele organizacji społeczeństwa obywatelskiego, przedstawiciele wolnych zawodów biorący udział w międzynarodowych wystawach, konferencjach, sympozjach, seminariach lub innych podobnych imprezach, kierowcy przewożący ładunki w ruchu międzynarodowym oraz załogi pociągów i osoby zmuszone do odbywania regularnych podróży w celach medycznych: wizy wielokrotnego wjazdu ważne przez 1 rok;

c) te same kategorie, o których mowa w lit. b): należy wydawać wizy ważne przez okres co najmniej 2 lat i maksymalnie 5 lat (pod warunkiem że w ciągu dwóch poprzednich lat osoby te wykorzystały zgodnie z prawem jednoroczne wizy wielokrotnego wjazdu, chyba że konieczność lub zamiar częstego podróżowania są wyraźnie ograniczone do krótszego okresu);

– obywatele Unii Europejskiej i Republiki Białorusi legitymujący się ważnym biometrycznym paszportem dyplomatycznym oraz posiadacze ważnych unijnych dokumentów *laissez-passer* są zwolnieni z obowiązku wizowego w przypadku krótkich pobytów. W kwietniu 2015 r. Komisja przedstawiła pierwszą ocenę bezpieczeństwa i integralności systemu wydawania białoruskich paszportów dyplomatycznych, w tym ich zabezpieczeń. System wydawania paszportów uznano za zadowalający. W opinii niektórych państw członkowskich poziom zabezpieczeń białoruskich paszportów dyplomatycznych nie był jednak dostateczny. Republika Białorusi poinformowała w związku z tym, że na początku 2020 r. rozpocznie wydawanie paszportów biometrycznych zgodnie z najnowszymi wytycznymi i zaleceniami Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego oraz zgodziła się na to, aby zwolnienie z obowiązku wizowego ograniczało się tylko do biometrycznych paszportów dyplomatycznych (ten dodatkowy wymóg nie był przewidziany w wytycznych negocjacyjnych). Podczas szóstej i ostatniej rundy negocjacji w dniu 26 marca 2019 r. Republika Białorusi przekazała Komisji aktualne informacje na temat systemu wydawania i specyfikacji technicznych tych paszportów oraz zobowiązała się do dostarczenia wzoru

nowego paszportu biometrycznego i ostatecznych specyfikacji technicznych najpóźniej do października 2019 r. W tej sytuacji Komisja będzie musiała przeprowadzić ostateczną ocenę systemu wydawania paszportów na Białorusi – w porozumieniu z państwami członkowskimi – przed zawarciem umowy;

– postanowienia końcowe przewidują, że strony mogą zawiesić wykonywanie niektórych lub wszystkich postanowień umowy (np. zwolnienie posiadaczy dyplomatycznych paszportów biometrycznych z obowiązku wizowego) z dowolnego powodu. Klauzula ta obejmuje zatem podstawy zawieszenia takie jak naruszenie lub nadużycie postanowienia umowy (np. zwolnienia z obowiązku wizowego w przypadku paszportów dyplomatycznych (art. 10)), kwestie dotyczące praw człowieka i demokracji (o których mowa również w preambule umowy), a także brak współpracy w zakresie readmisji lub niezadowalające wykonanie umowy o readmisji;

– postanowienia końcowe stanowią również, iż umowa o ułatwieniach wizowych może wejść w życie dopiero w dniu wejścia w życie umowy o readmisji;

– w preambule umowy podkreślono znaczenie podstawowych zasad regulujących współpracę między stronami, jak również obowiązków i zakresu odpowiedzialności – w tym poszanowania praw człowieka i zasad demokracji – wynikających z odpowiednich instrumentów międzynarodowych, którymi strony są związane;

– protokół odnosi się do szczególnej sytuacji państw członkowskich, które nie stosują jeszcze w pełni dorobku Schengen, oraz jednostronnego uznawania przez nie wiz Schengen i zezwoleń na pobyt na obszarze Schengen wydanych obywatelom Republiki Białorusi na przejazd tranzytem przez ich terytorium zgodnie z decyzją nr 565/2014/UE;

– do umowy dołączono wspólną deklarację w sprawie współpracy w zakresie dokumentów podróży oraz regularnej wymiany informacji na temat zabezpieczeń dokumentów podróży;

– do umowy dołączono wspólną deklarację dotyczącą harmonizacji informacji o procedurach wydawania wiz krótkoterminowych i dokumentach, jakie należy złożyć wraz z wnioskiem o wizę krótkoterminową;

– szczególną sytuację Danii, Zjednoczonego Królestwa i Irlandii uwzględniono w preambule i we wspólnych deklaracjach dołączonych do umowy. We wspólnej deklaracji do umowy uwzględniono również fakt włączenia Islandii, Norwegii, Szwajcarii i Liechtensteinu we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwijanie dorobku Schengen[2];

– do umowy dołączono wspólną deklarację w sprawie personelu konsulatów, aby podkreślić, że strony przywiązują dużą wagę do posiadania odpowiedniej liczby pracowników w swoich konsulatach w celu zapewnienia skutecznego wprowadzenia w życie umowy.

3. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Niniejszy wniosek zostaje przedłożony Radzie w celu uzyskania jej upoważnienia do podpisania umowy.

Podstawą prawną niniejszego wniosku jest art. 77 ust. 2 lit. a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w związku z jego art. 218 ust. 5.

[2] Po wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa konieczna może być zmiana preambuły i wspólnej deklaracji w sprawie sytuacji Zjednoczonego Królestwa.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Nie dotyczy.

- **Proporcjonalność**

Niniejszy wniosek nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia zamierzonego celu, tj. podpisania umowy międzynarodowej wprowadzającej ułatwienia w wydawaniu wiz obywatelom Białorusi i Unii.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Niniejszy wniosek nie wiąże się z dodatkowymi obciążeniami dla budżetu UE.

5. WNIOSKI

W świetle powyższych ustaleń Komisja proponuje, aby Rada podjęła decyzję o podpisaniu umowy w imieniu Unii i upoważniła Sekretariat Generalny Rady do ustanowienia odpowiedniego instrumentu pełnomocnictwa.

2019/0184 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy między Unią Europejską a Republiką Białorusi o ułatwieniach w wydawaniu wiz

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 lit. a) w związku z art. 218 ust. 5,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W dniu 28 lutego 2011 r. Rada upoważniła Komisję do rozpoczęcia negocjacji z Republiką Białorusi w sprawie Umowy między Unią Europejską a Republiką Białorusi o ułatwieniach w wydawaniu wiz („umowa”), równolegle z negocjacjami Umowy o readmisji osób przebywających nielegalnie. Negocjacje zakończyły się parafowaniem umowy za pośrednictwem poczty elektronicznej w dniu 17 czerwca 2019 r.

(2) W kontekście deklaracji przyjętej podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w dniu 7 maja 2009 r. Unia oraz państwa partnerskie wyraziły swoje poparcie polityczne dla liberalizacji systemu wizowego w bezpiecznym i zabezpieczonym środowisku oraz zapewniły ponownie o zamiarze podjęcia w odpowiednim czasie stopniowych kroków w kierunku wprowadzenia ruchu bezwizowego dla swoich obywateli.

(3) Celem umowy jest wprowadzenie, na zasadzie wzajemności, ułatwień w wydawaniu wiz obywatelom Unii i Białorusi planującym pobyt nie dłuższy niż 90 dni w ciągu każdego 180-dniowego okresu.

(4) Niniejsza decyzja stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, w którym Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy zgodnie z decyzją Rady 2000/365/WE z dnia 29 maja 2000 r. dotyczącą wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowanie wobec niego niektórych przepisów dorobku Schengen[1]; Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy zatem w jej przyjęciu, nie jest nią związane ani jej nie stosuje.

(5) Niniejsza decyzja stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, w którym Irlandia nie uczestniczy zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotyczącą wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen[2]; Irlandia nie uczestniczy zatem w przyjęciu niniejszej decyzji, nie jest nią związana ani jej nie stosuje.

---

[1] Decyzja Rady 2000/365/WE z dnia 29 maja 2000 r. dotycząca wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowaniu wobec niego niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 131 z 1.6.2000, s. 43).

[2] Decyzja Rady nr 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20).

(6) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej decyzji i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.

(7) Należy zatem podpisać umowę w imieniu Unii, z zastrzeżeniem jej zawarcia w późniejszym terminie, oraz zatwierdzić dołączone do niej wspólne deklaracje,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym zatwierdza się w imieniu Unii podpisanie Umowy między Unią Europejską a Republiką Białorusi o ułatwieniach w wydawaniu wiz, z zastrzeżeniem zawarcia wspomnianej umowy[3].

Artykuł 2

Zatwierdza się w imieniu Unii wspólne deklaracje dołączone do umowy.

Artykuł 3

Sekretariat Generalny Rady ustanawia instrument pełnomocnictwa do podpisania umowy, z zastrzeżeniem jej zawarcia, dla osoby wskazanej (osób wskazanych) przez negocjatora umowy.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący

[3] Tekst umowy zostanie opublikowany wraz z decyzją w sprawie jej zawarcia.